

УХВАЛА КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційним поданням 49 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) Закону України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки»

м. Київ
17 вересня 2015 року
№ 41-у/2015

Справа № 2-36/2015

Конституційний Суд України у складі суддів:

Саса Сергія Володимировича — головуючого,
Вдовіченка Сергія Леонідовича,
Гультая Михайла Мирославовича,
Запорожця Михайла Петровича,
Касмініна Олександра Володимировича,
Литвинова Олександра Миколайовича,
Мельника Миколи Івановича,
Сергейчука Олега Анатолійовича — доповідача,
Сліденка Ігоря Дмитровича,
Тупицького Олександра Миколайовича,
Шаптали Наталі Костянтинівни,
Шевчука Станіслава Володимировича,

розглянув на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційним поданням 49 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) Закону України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки» від 9 квітня 2015 року № 317–VIII (Відомості Верховної Ради України, 2015 р., № 26, ст. 219).

Заслухавши суддю-доповідача Сергейчука О. А. та дослідивши матеріали справи, Конституційний Суд України

установив:

1. Суб'єкт права на конституційне подання — 49 народних депутатів України — звернувся до Конституційного Суду України з клопотанням визнати таким, що не відповідає Конституції України (є неконституційним), Закон України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних

режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки» від 9 квітня 2015 року № 317–VIII (далі — Закон) у зв'язку з порушенням встановленої Конституцією України процедури його розгляду та ухвалення.

На думку авторів клопотання, під час розгляду та ухвалення Закону було порушено вимоги статті 96, частини четвертої статті 102, статті 114, частин другої, третьої, четвертої, п'ятої, шостої, дев'ятої статті 131 Регламенту Верховної Ради України, затвердженого Законом України «Про Регламент Верховної Ради України» від 10 лютого 2010 року № 1861–VI (далі — Регламент), які встановлюють законодавчу процедуру, а також статей 6, 8, 19, 83, 88 Конституції України.

Народні депутати України стверджують, що при розгляді питання про включення проекту Закону до порядку денного другої сесії Верховної Ради України восьмого скликання було порушено строки, вказані у статті 96 Регламенту, та вбачають недотримання вимог частини четвертої статті 102, статті 114 Регламенту в тому, що головуєчий на пленарному засіданні Верховної Ради України поставив на голосування питання про прийняття проекту Закону одразу за основу і в цілому, незважаючи на ряд зауважень до нього, висловлених Головним науково-експертним управлінням Апарату Верховної Ради України.

Крім того, на переконання авторів клопотання, 23 квітня 2015 року стосовно проекту Закону було прийнято ряд уточнень з порушенням окремих положень статті 131 Регламенту, а саме: її частин другої та третьої (депутатам не було надано тексту пропозицій щодо усунення неузгодженостей чи редакційних неточностей у прийнятому Законі; ці пропозиції не висловлювалися на засіданні та не внесені до стенограми); частин четвертої, п'ятої зазначеної статті Регламенту (головуючий на пленарному засіданні Верховної Ради України не доповів суті питання; пропозиції поправок не розглядалися і не вносилися на голосування постатейно); її частин шостої, дев'ятої (головуючий на пленарному засіданні Верховної Ради України повторно вніс свої пропозиції на голосування, які раніше не були підтримані більшістю голосів народних депутатів України від конституційного складу Верховної Ради України, і 30 квітня 2015 року підписав уточнену редакцію прийнятого Закону).

2. Конституційний Суд України, розглядаючи питання щодо відкриття конституційного провадження у зв'язку з прийняттям Першою колегією суддів Конституційного Суду України Ухвали від 30 липня 2015 року про відмову у відкритті конституційного провадження у цій справі, виходить з такого.

2.1. Згідно з Конституцією України закони та інші правові акти за рішенням Конституційного Суду України визнаються неконституційними повністю чи в окремих частині, якщо вони не відповідають Конституції України або якщо була порушена встановлена Конституцією України процедура їх розгляду, ухвалення або набрання ними чинності (частина перша статті 152).

Відповідно до Закону України «Про Конституційний Суд України» у конституційному поданні має зазначатися правове обґрунтування тверджень щодо неконституційності правового акта або його окремих положень (пункт 4 частини другої статті 39); предметом розгляду Конституційного Суду України може бути конституційне подання, в якому викладаються аргументи і стверджується про неконсти-

туційність законів, інших правових актів Верховної Ради України, актів Президента України, актів Кабінету Міністрів України, правових актів Верховної Ради Автономної Республіки Крим (частина перша статті 71). Отже, суб'єкт права на конституційне подання, стверджуючи про невідповідність оспорюваного акта (його окремих положень) Основному Закону України, повинен навести правові аргументи щодо такої невідповідності (Ухвала Конституційного Суду України від 2 жовтня 2014 року № 86-у/2014).

2.2. Стверджуючи про неконституційність Закону у зв'язку з порушенням конституційної процедури його розгляду та ухвалення, народні депутати України наводять зміст положень статті 6, частин першої, другої статті 8, частини другої статті 19, частини п'ятої статті 83, частини третьої статті 88 Конституції України, а також частини другої статті 96, частини четвертої статті 102, частини другої статті 114, статті 131 Регламенту.

Однак положення Конституції України, на які посилаються автори клопотання, не регламентують процедурних вимог щодо розгляду та ухвалення законопроектів, а передбачають загальні засади стосовно: здійснення державної влади в Україні (стаття 6), визнання і дії принципу верховенства права, проголошення найвищої юридичної сили Конституції України (частини перша, друга статті 8), визначення підстав, меж повноважень та способів діяльності органів державної влади (частина друга статті 19), а також містять посилання на положення Регламенту, якими встановлюються порядок роботи Верховної Ради України (частина п'ята статті 83) та порядок здійснення повноважень Головою Верховної Ради України (частина третя статті 88).

Посилання на зазначені положення Конституції України не можуть вважатися правовим обґрунтуванням твердження щодо порушення конституційної процедури розгляду та ухвалення Закону, оскільки не регулюють конституційної процедури розгляду та ухвалення законів.

Таким чином, конституційне подання не містить правового обґрунтування тверджень щодо порушення конституційної процедури розгляду та ухвалення Закону, тому не відповідає вимогам пункту 4 частини другої статті 39, частини першої статті 71 Закону України «Про Конституційний Суд України». Отже, є підстави для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 2 статті 45 Закону України «Про Конституційний Суд України» — невідповідність конституційного подання вимогам, передбаченим Конституцією України, цим законом.

2.3. Відповідно до статті 150, частини першої статті 152 Конституції України неконституційним може бути визнаний лише той правовий акт Верховної Ради України, у процесі прийняття чи схвалення якого або набрання ним чинності було порушено процедурні вимоги, що встановлюються Конституцією України, а не іншими правовими актами, зокрема законом про Регламент Верховної Ради України (Рішення Конституційного Суду України від 12 липня 2000 року № 9-рп/2000, ухвали Конституційного Суду України від 25 січня 2001 року № 1-уп/2001, від 16 вересня 2014 року № 79-у/2014).

Проте у конституційному поданні та доданих до нього матеріалах немає відомостей про порушення встановленої Конституцією України процедури розгляду та ухвалення Закону, а лише стверджується про недотримання Верховною Радою України вимог статей 96, 102, 114, 131 Регламенту, тобто фактично ставиться питання щодо перевірки законності процедури розгляду та ухвалення Закону. Однак, як зазначено в ухвалях Конституційного Суду України, зокрема від 20 листопада 2003 року № 51-у/2003, від 14 червня 2011 року № 18-у/2011, це не належить до його повноважень.

Наведене є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі в цій частині згідно з пунктом 3 статті 45 Закону України «Про Конституційний Суд України» — невідомість Конституційному Суду України питань, порушених у конституційному поданні.

Враховуючи викладене та керуючись статтями 147, 150, 153 Конституції України, статтями 39, 40, 45, 50, 71 Закону України «Про Конституційний Суд України», Конституційний Суд України

у х в а л и в:

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційним поданням 49 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) Закону України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки» від 9 квітня 2015 року № 317-VIII на підставі пунктів 2, 3 статті 45 Закону України «Про Конституційний Суд України» — невідповідність конституційного подання вимогам, передбаченим Конституцією України, цим законом; невідомість Конституційному Суду України питань, порушених у конституційному поданні.

2. Ухвала Конституційного Суду України є остаточною.

КОНСТИТУЦІЙНИЙ СУД УКРАЇНИ